

Formulier voor de viering van het heilig avondmaal II

Korte toelichting vooraf

Algemeen

De structuur van dit formulier gaat voor een groot deel terug op een vorm waarvan de wortels terug te vinden zijn in de oude kerk.

Het begint met de verwijzing naar de opdracht die de Heere Jezus zelf gegeven heeft. Daarna komt het zelfonderzoek met daaraan gekoppeld de nodiging om te vieren.

De eigenlijke viering begint dan met een oproep om de harten de verheffen tot God, waarna een groot lofprijzingsgebed wordt uitgesproken. Deze lofprijzing heeft verschillende onderdelen die met verschillende schuingedrukte kopjes worden aangegeven.

Hierna volgt eventueel een vredegroet en wordt de gemeenschap bij brood en wijn gevierd. Het geheel kan worden afgesloten met een bepaalde manier van dankzegging.

Inhoud

In dit formulier is het zelfonderzoek niet een afzonderlijke gebeurtenis die een week van tevoren begint. Voordat de viering aanvangt, wordt erop gewezen om niet achteloos en oneerbiedig, maar in geloof en met een oprecht hart aan de viering deel te nemen.

Die koppeling in één dienst was oorspronkelijk ook zo bedoeld. Maar omdat het anders allemaal wel erg lang ging duren, werd in de loop van de geschiedenis op de zondag voorafgaande aan de viering voorbereiding gehouden. In de formulieren zoals die zijn vastgesteld in de vorige eeuw is – waarschijnlijk ook ter bekorting – de zondencatalogus verdwenen. Ook in dit formulier komt deze niet voor.

In een dienst van voorbereiding, een week tevoren, kan een overeenkomstig ‘voorbereidings’deel gelezen worden uit een van de bestaande formulieren.

Het onderwijs aangaande het avondmaal is vervat in een lange lofprijzing. Voor Gods aangezicht worden zijn grote daden in schepping, geschiedenis en voleinding uitgesproken. De gemeenschap die avondmaal viert wordt gezet in het grote verband van al Gods daden van heil.

Het is de levende Heere die ons aan zijn maaltijd nodigt. Daarom ontbreekt ook het aspect van de opstanding niet.

Al de daden van God in schepping, geschiedenis en voleinding staan niet los van de gekruisigde en opgewekte Heere. Aan de maaltijd worden al die grote daden gedacht met als centrale daad het kruis en de opstanding van Christus.

Praktisch gebruik

Dit formulier biedt de mogelijkheid om de gemeente een actieve rol te laten vervullen tijdens de viering. Er zijn passages in de tekst die zich er goed voor lenen om door de gemeente uitgesproken te worden.

Aangezien we hier niets willen voorschrijven, worden enkele suggesties gedaan. Passages waarvoor een sterretje is geplaatst kunnen eventueel door de hele gemeente gezegd worden. In enkele voetnoten worden ook wat suggesties gedaan voor het gebruik. Het zijn niet meer dan suggesties.

Gemeente van onze Heere Jezus Christus,

Oprichting om de maaltijd van de Heere te vieren

In het evangelie lezen wij dat onze Heiland Jezus Christus in de nacht voor zijn sterven met zijn leerlingen het Pascha vierde.¹

Tijdens deze viering heeft Hij het avondmaal ingesteld.

Daarbij wees Hij brood en wijn aan als tekenen van het offer van zijn lichaam en bloed. Hij gaf daarbij de opdracht deze maaltijd telkens weer te houden tot zijn gedachtenis, totdat Hij komt.²

Zelfonderzoek en nodiging

Wanneer wij aan deze opdracht gehoor geven, vieren we de gemeenschap met onze Heiland die zichzelf gegeven heeft voor onze redding.³

In zijn licht vieren we ook de gemeenschap met elkaar.⁴

Zondaren worden aan zijn maaltijd genodigd.

Voordat we avondmaal vieren,

moeten we ons toetsen of we berouw hebben over onze zonden,

of we geloven dat onze zonden vergeven zijn vanwege het lijden en sterven van Christus en of we bereid zijn God en de naaste van harte en oprecht te dienen.

Want wie achteloos eet en drinkt

en niet beseft dat het om de gemeenschap met het lichaam van de Heere gaat,

roept een oordeel van God over zichzelf af.⁵

Erken dan uw diepe schuld voor God

en verwacht alle heil alleen van Jezus Christus en verklaar van harte bereid te zijn

om dankbaar voor God en de naaste te leven.

Dan bent u van harte uitgenodigd.

Vier dan de maaltijd van de Heere met een oprecht hart.

Ontvang in geloof het brood en de wijn,

en verheug u over uw redding door Christus.

Wie Christus Jezus erkennen als hun Heere en Heiland en Hem hartelijk liefhebben,

worden genodigd aan de maaltijd van de Heere

om dankbaar en gelovig in te stemmen

met de lofprijzing van God, onze hemelse Vader.

1 Mattheüs 26:26-29 en parallele gedeelten

2 In plaats van deze passage kan een van de berichten van de instelling van het avondmaal gelezen worden uit de Evangelien of de eerste brief aan de Korinthiërs.

3 1 Korinthiërs 10:16

4 1 Korinthiërs 10:17

5 1 Korinthiërs 11:20-30

Lofprijzing aan tafel

Laten wij onze harten verheffen tot God
en brengen wij Hem onze dank.

U brengen wij dank, Heere, onze God,
die Uw macht en majesteit hebt getoond
in de geschiedenis van Israël, uw volk.
Uit Egypte hebt U uw volk geroepen
en geleid door de woestijn.⁶
U hebt het gebracht in een land
vloeiende van melk en honing,
land van belofte.⁷
U hebt tot de vaderen gesproken
door uw heilige profeten
en ten slotte hebt U gesproken
door Jezus, uw Zoon,
de Messias van Israël
die Heer is van alle volken.⁸

Daarom prijzen wij uw grote Naam
en stemmen wij in met de lof
die U wordt toegebracht
door heel uw schepping
en door al uw volk.⁹

Gedachtenis van Christus

Wij prijzen U omwille van Jezus, uw Zoon.¹⁰
Hij heeft het pad van uw geboden
voor ons gelopen ten einde toe;
Hij heeft in de hof van Gethsémané
de last van onze zonden getorst
zodat zijn zweet werd als druppels bloed
die op de aarde vielen;¹¹
Hij werd gebonden
opdat wij zouden worden bevrijd;¹²
Hij werd diep gesmaad

6 Hosea 11:1

7 Deuteronomium 6:3 en andere plaatsen

8 Hebreëen 1:1-4

9 Hier zou een lied gezongen kunnen worden waarvan de inhoud overeenkomt met Jesaja 6:3 en Psalm 118:26.

10 In plaats van de passage die nu volgt, kan bijvoorbeeld ook Filippenzen 2:6-11 gelezen worden.

11 Lukas 22:44

12 Johannes 18:12

opdat wij nooit meer te schande zouden worden;
Hij werd onschuldig ter dood veroordeeld¹³
opdat wij voor uw rechterstoel vrijgesproken zouden worden;¹⁴
Hij heeft aan het kruis de felheid van uw toorn gedragen
en de angst van het geheel door U verlaten zijn,
opdat wij door U aangenomen
en nooit meer door U verlaten zouden worden;¹⁵
Hij heeft het genadeverbond bekrachtigd
toen Hij zei: "Het is volbracht."¹⁶
Hij is om onze rechtvaardiging
uit de doden opgewekt,¹⁷
opgenomen in de hemel¹⁸
en gegeten aan uw rechterhand, ons ten goede.¹⁹
Vandaar zal Hij terugkomen²⁰
om met ons de vrucht van de wijnstok
nieuw te drinken in het Koninkrijk van zijn Vader²¹
dat geen einde heeft.

Instelling

In de nacht, waarin Hij werd overgeleverd,
nam Hij een brood,²²
sprak de dankzegging uit,
brak het
en gaf het aan zijn leerlingen en zei:
dit is mijn lichaam voor u,
doet dit tot mijn gedachtenis.
Zo nam Hij ook de beker,²³
sprak de dankzegging daarover uit,
liet hem rondgaan en zei:
deze beker is het nieuwe verbond in mijn bloed²⁴
die voor u uitgegoten wordt

13 Mattheüs 26:66

14 Johannes 18:38

15 Mattheüs 27:46

16 Johannes 19:30

17 Romeinen 4:25

18 Handelingen 1:9

19 Mattheüs 26:64

20 Handelingen 1:11

21 Mattheüs 26:29 en parallelle plaatsen

22 1 Korinthiërs 11:23, 24 en parallelle plaatsen

23 1 Korinthiërs 11:25 en parallelle plaatsen

24 Lukas 22:20

tot vergeving van zonden.²⁵
Doet dit, zo dikwijls u die drinkt,
tot mijn gedachtenis.²⁶

*Als wij dan eten van dit brood
en drinken uit deze beker
verkondigen wij de dood van de Heere
totdat Hij komt.

Gebed om de Heilige Geest

Werk met uw Heilige Geest, o God,
opdat wij in brood en wijn door het geloof
deel hebben aan Jezus Christus, de Heere.
Maak ons door uw Geest één met Hem
die zichzelf voor ons gegeven heeft
en verbind ons met elkaar
als levende leden van zijn lichaam
tot lof en eer van uw Naam.
Zoals dit brood, dat wij breken,
verstrooid was over de velden
maar werd samengebracht en één is geworden, -
breng zó uw gemeente bijeen
van heinde en ver
in het rijk van uw vrede.
*Want U alleen komt alle eer toe
tot in lengte van dagen,
door Jezus Christus, uw Zoon, onze Heere.
Amen.²⁷

Gebed des Heeren

*Onze Vader...²⁸

*Vredegroet*²⁹

25 Mattheüs 26:28

26 1 Korinthiërs 11:25

27 Het 'Amen' kan vervangen worden door 'in wiens naam wij tot U bidden:' waarna men overgaat tot het 'Onze Vader...' Waar het 'Amen' wel wordt uitgesproken, zal het Gebed des Heeren aangekondigd moeten worden.

28 Mattheüs 6:9-13

29 Of, en op welke wijze aan de vredegroet gestalte gegeven wordt, zal afhangen van plaatselijke gewoonten of afspraken.

*Gemeenschap van brood en wijn*³⁰

Bij de breking van het brood:

Het brood, dat wij breken,
is de gemeenschap met het lichaam van Christus.³¹
Neemt, eet, gedenkt en gelooft
dat het lichaam van onze Heere Jezus Christus
gegeven is tot een volkomen verzoening
van al onze zonden.

Bij het geven van de beker:

De beker der dankzegging
is de gemeenschap met het bloed van Christus.³²
Neemt die, drinkt allen daaruit.
Gedenkt en gelooft dat het bloed van onze Heere Jezus Christus
vergoten is tot een volkomen verzoening
van al onze zonden.

*Dankzegging*³³

30 Tijdens het rondgaan van brood en beker kan een lied gezongen worden.

31 1 Korinthiërs 10:16

32 1 Korinthiërs 10:16

33 Hier kan Psalm 103 geheel of gedeeltelijk worden gezegd of gezongen. Ook andere Bijbelpassages of liederen zijn mogelijk, of een dankgebed.